

Dr. Baumann Tímea

*Két magyar reformer
a 19. században:
Gróf Széchenyi István és Kossuth Lajos*

Országismeret: Társadalom és természet

A2 szint

Ha Magyarországon járunk, mindig találkozhatunk a Kossuth és Széchenyi nevekkel. Minden városban és faluban található Kossuth utca és Széchenyi utca. Sőt, általában ezek a főutcák. Főtereket, fontos tereket neveztek el róluk, mint a Kossuth tér Budapesten, ahol a magyar parlament is áll; vagy a budapesti Széchenyi tér, ahol a Magyar Tudományos Akadémia épülete is található. De ott van még a Széchenyi Gyógyfürdő a budapesti Városligetben vagy Budapest legrégibb hidja, a Széchenyi Lánchíd. Minden év március 15-én adják át a Kossuth- és a Széchenyi-díjakat, amelyek a legfontosabb kitüntetések az országban. 1997-ig évtizedeken keresztül Kossuth arcképe volt a 100 forintoson. 1997 óta pedig Széchenyi István képe díszíti az 5000 forintost. Kossuthról nevezték el a Magyar Rádió 1-es csatornáját. Széchenyi néven pedig egy jégtörő hajó is működik a Dunán. Sőt, 1948-ban Kossuth néven cigarettát is árultak. Állítólag szörnyű íze volt. De miért szeretik ilyen nagyon a magyarok Széchenyit és Kossuthot? Miért ilyen nagy a kultuszuk? Ismerjük meg őket!

Először érdemes megismerkedni a Magyarországgal, ahova gróf Széchenyi István 1791-ben, Kossuth Lajos pedig 1802-ben megszületett. Széchenyi és Kossuth születése előtt történt a nagy francia forradalom (1789), népszerűek voltak a felvilágosodás eszméi, ipari forradalom volt Nyugat-Európában és a napóleoni háborúk is ebben az időben történtek. Magyarország a Habsburg Birodalom része volt. Az uralkodó (a Habsburg Birodalom császára és Magyarország királya) I. Ferenc volt, aki abszolutista uralkodó volt. Magyarországon még mindig feudalizmus volt, az ország lakosságának nagy része jobbágy volt. A földek és a vagyon a főnemesek kezében volt, akik a napóleoni háborúk alatt még jobban meggazdagodtak. A felvilágosodás és a reformok a köznemességet érdekelték, de nekik nem volt nagy hatalmuk. Fontos cél volt a magyar nyelv reformja (a nyelvújítás) és magyar nyelvű kultúra terjesztése.

Gróf Széchenyi István főnemesi családba született. A Széchenyi-család a 16. században kapott nemesi címet, majd a 17. században grófi címet. Az ország egyik legfontosabb családja volt. De vagyonukat hazájuk fejlesztésére használták fel. Széchenyi István édesapja, Széchenyi Ferenc felvilágosult politikus főúr volt, aki támogatta a tudományokat. 1802-ben a nemzetnek ajándékozta könyvtárát. Így lett a Nemzeti Múzeum, valamint az Országos Széchenyi Könyvtár gyűjteménye. Széchenyi István édesanyja egy másik fontos főúri család leánya, Festetics Julianna volt. Széchenyi István mindkét családból a tudományok és hazája iránti szeretetet tanulhatta meg. A Sopron közeli Nagycenken nőtt fel, egy 18. századi barokk kastélyban, melyet később ő kapott meg.

A Kossuth-család birtoktalan, köznemesi család volt Turóc vármegyéből, Kossuthfalváról. Őseikről a 13. századig tudunk. Kossuth Lajos édesapja Monokon a Batthyány-családnál dolgozott uradalmi ügyészként. Édesanyja egy olaszliszkai postamester lánya volt. Kossuth gyermek- és fiatalkorában szegényen élt, megtanulta, hogy meg kell dolgoznia azért, hogy fontosabb pozíciókat kapjon. Széchenyi István gyermekkorát Bécsben és Nagycenken töltötte. Magántanítók tanították, csak az vizsgázni ment nyilvános iskolákba, ahol mindig kitűnő lett. Tanult olaszul és franciául is, és építészetet is. Széchenyi azonban magát lusta és tehetségtelen diáknak írta le. 15 évesen abbahagyta a tanulást, 17 évesen katona lett, hogy részt vegyen a napóleoni háborúban. Részt vett a lipcsei csatában és kapitány lett. Szabadidejét szívesen utazott. Járt Franciaországban, Angliában, Itáliában, Görögországban, Erdélyben, és így sokat tanult. A nyugat-európai útjain megismerte a tudományos és technikai újításokat. Szeretett volna Magyarországon is hasonló fejlesztéseket.

A Széchenyi-család főleg a magyar nyelvet használta és a gyermekek nevelése is magyar szellemben történt. A kis Széchenyi István gyermekkorában mégis többet találkozott a német

nyelvvel, kevesebbet a magyarral, ezért németül anyanyelvi szinten, magyarul gyengébben beszélt, majd amikor osztrák katonatiszt lett, még kevesebbet beszélt magyarul. Naplóját egész életében németül írta. Az 1820-as évektől barátja, báró Wesselényi Miklós hatására kezdett magyarul levelezni, majd beszélni, de stílusán mindig érezhető maradt a németül gondolkodás.

Kossuth Lajos iskoláit Sátoraljaújhelyen, Eperjesen, majd Sárospatakon végezte. Jogot tanult, mint édesapja, de ez a családnak nagyon sok pénzbe került. Édesapja mellett lett joggyakornok, majd néhány évet Pesten gyakornokoskodott. Karrierjét Zemplén vármegyében kezdte.

Eperjesi iskolai évei alatt történt meg Kossuth Lajossal, hogy a városhoz közeli erdőben nagy eső érte. Az eső előtt egy kis házikóban talált menedéket, ahol egy cigány jósnő élt. A cigányasszony megjósolta a tenyeréből, hogy ő lesz az ország szabadítója. Sárospataki professzora is ezt mondta róla egy vitájuk után: „Hanem a dominus Kossuthból maximus perturbator, országháborító és lázadó lesz!”

Kossuth Lajos és Széchenyi István egy olyan korban kezdtek politikával foglalkozni, amelyet reformkornak nevezünk. Reformkor, mert a magyar nemesség egy része (főleg a köznemesség) reformokat akart elérni a gazdaságban és a társadalmi viszonyokban. Legfőbb céljaik voltak: a jobbágyság felszabadítása, a feudális viszonyok megszüntetése, a közteherviselés (vagyis mindenki fizessen adót), technikai és gazdasági fejlesztések az országban, valamint a magyar nyelv használata és terjesztése. A viták a reformokról a pozsonyi országgyűlésben történtek. Az első reformországgyűlést 1825-ben tartották, ami azért is fontos volt, mert I. Ferenc a napóleoni háborúk óta ebben az évben hívta össze először a magyar országgyűlést.

Széchenyi István politikai fellépése az 1825-ös pozsonyi országgyűlésen történt meg. Ekkora eldöntötte, hogy elsősorban politikával szeretne foglalkozni, és célja Magyarország fejlesztése volt. Az 1825-ös országgyűlésen egy éves jövedelmét ajánlotta fel egy magyar tudós társaság létrehozására. Mások is felajánlották pénzüket, így alakulhatott meg a mai Magyar Tudományos Akadémia. Így gróf Széchenyi István neve országosan ismert lett. Későbbi politikai karrierje során is azon dolgozott, hogy minél több fejlesztést lehessen tenni az országban. Saját nagycenki birtokát is meg akarta reformálni. Azonban nem kapott kölcsönt a banktól, mert birtokát nem adhatta fedezetként. Ennek oka egy régi magyar törvény volt, amelyet ősiség törvényének hívtak. A törvény szerint a magyar nemesek nem adhatták el birtokaikat. Ezért írta meg Széchenyi leghíresebb politikai művét Hitel címmel, amelyben az ősiség törvényének és a feudális viszonyoknak a felszámolását követelte. A Hitelből mai napig szívesen idéznek a magyarok.

Széchenyi István nagyon sok fejlesztést kezdeményezett, támogatott pénzzel. Milyen intézmények, épületek, művek létrehozását segítette Széchenyi István? 1827-ben létrehozta a Nemzeti Casinót. Angol mintára ugyanebben az évben megszervezte az első lóversenyt, létrejött a Pályafutási Társaság, majd később az Állattenyésztő Társaság. Sokat tett a Duna szabályozása és hajózása érdekében. Részt vett a Kereskedelmi Bank megalapításában, elősegítette a bortermelést és a selyemhernyótermelést, az 1840-es években a Tisza szabályozás és a balatoni gőzhajózás megindításában segített. 1832-től dolgozott az első állandó híd építésén Pest és Buda között. A Lánchidat 1849-ben adták át.

Széchenyi István naplója szerint nemcsak hazaszeretetből adott pénzt a tudós társaságnak 1825-ben. A gróf régóta szerelmes volt egy férjes, 7 gyermekes osztrák grófnéba, Zichy Károly feleségébe, Seilern-Aspang Crescence-be. Neki akart imponálni, ezt írja naplójában. Végül csak 1836-ban tudta feleségül venni az özvegy grófnőt, és még két közös gyermekük született, Béla és Ödön.

Az 1825-ös országgyűlésen Kossuth Lajos is részt vehetett, de csak két bárónő képviselőjeként.

Igazán aktív az 1832-36-os országgyűlésen lett, ahol szintén főrendűek képviselője volt. Itt kezdte el szerkeszteni az Országgyűlési Tudósításokat. Ebben a liberális reformellenzék igényeit írta meg. A cenzúra miatt nem lehetett valódi újságot publikálni, így magánlevelekként küldte el a tudósításokat. Ez volt az egyetlen újság, amelyből meg lehetett tudni, mi történik az országgyűlésben. Politikai működése így újságíróként kezdődött. 1836-37-ben írta a Törvényhatósági Tudósításokat, amiért azonban elfogták és börtönbüntetésre ítélték, csak 1840-ben kapott amnesztiát és szabadult. 1841-ben a Pesti Hírlap szerkesztője lett. Ezt a lehetőséget Landerer Lajos pesti nyomdatulajdonostól kapta, aki a bécsi titkosrendőrségnek dolgozott. Úgy gondolták, ezen a módon könnyen meg tudják figyelni Kossuthot. Kossuth azonban megteremtette a modern magyar politikai újságírást. Cikkei bemutatták a gazdaság és a társadalom problémáit, és nagy hatással voltak az emberekre. Kossuth céljai hasonlóak voltak, mint Széchenyié: jobbágyfelszabadítást és közteherviselést akart elérni, de ő egy magyar nemzetállamot szeretett volna a Habsburg Birodalmon belül. 1847-ben az Ellenzéki Párt egy alapítója volt. Az 1847-48-as országgyűlésen már Pest megye követeként vett részt, az alsóházban ő vezette az ellenzékét.

Bár Kossuth Lajos egészsége nagyon rossz lett a börtönben, neve és eszméi még ismertebbek lettek az országban. Végül a magyar nemesek hatására adott neki a király amnesztiát. Szabadulásakor a pesti fiatalok ünnepelték őt. A börtönben Kossuth Lajos megtanult angolul is, egy magyar-angol szótár és egy Shakespeare-kötet segítségével. A szótárban talált kiejtési mód segítségével angol kiejtést is tanult.

Kossuth Lajos és Széchenyi István viszonya nagyon ellentmondásos volt. Elismerték egymás munkásságát, de teljesen más politikai nézeteket vallottak. Kossuth határozottan követelte a reformokat, Széchenyi azonban félt a radikalizálódástól. „Kelet népe” című művében határozottan fellép Kossuth politikája ellen. Ugyanakkor Kossuth nevezte el Széchenyit „a legnagyobb magyarnak”, Széchenyi pedig a 1848 márciusában elismerte Kossuth politikájának eredményességét. Később azonban Kossuthban látta a magyar nemzet romba döntőjét.

1848. Az európai történelemben és a magyar történelemben is fontos dátum. Forradalmak éve, köztük a magyar (pesti) forradalomé, mely 1848. március 15-én volt, és a magyarok ma is minden évben megemlékeznek róla. A magyar forradalom talán legfontosabb eredménye, hogy a „márciusi ifjak” vagyis a pesti fiatalság elfogadtatta 12 pontos követelését, és nyomást gyakoroltak a bécsi udvarra, hogy a magyar országgyűlés döntéseit elfogadja.

Az események fontosak voltak Kossuth és Széchenyi életében is. Kossuth Lajos a februári francia forradalom hírére, már március 3-án beszédet mondott a pozsonyi országgyűlésben, amelyben független nemzeti kormányt akart Magyarországnak. Ebből a feliratból készült a 12 pont. Március 15-én, a bécsi forradalom hírére Pozsonyból egy követség Kossuth vezetésével hajón Bécsbe indult a császárhoz a követelésekkel. Kossuthot Bécsben ünnepelték. Március 16-án a császár elfogadta az önálló magyar minisztérium létrehozását, melyben a pesti forradalom hírének is nagy szerepe volt. 1848. március 17-én megalakult a Batthyány-kormány, majd március 18. és április 9. között kidolgozták az ún. áprilisi törvényt.

Kossuth Lajos Bécsben nem V. Ferdinánd császárral beszélt, hanem testvérével, Károly főherceggel. Beszélgetésükben meggyőzte a herceget, hogy írják alá az országgyűlés követeléseit. Különben egy magyar forradalom fenyegetheti a Habsburg-házat, amely a dinasztia teljes bukásához vezethet. Kossuth ekkor még nem tudta, hogy egy nappal korábban kitört Pesten a forradalom. Kossuth nem akart forradalmat, ő törvényes úton akarta elérni követeléseiket.

Széchenyi István 1848-ban szintén részt vett az országgyűlés munkájában. Amikor március 3-án Kossuth felolvasta követeléseiket, Széchenyi megjegyezte, mert nem akart forradalmat és káoszt.

Ezért március 3-án Bécsbe utazott tárgyalni. Felajánlotta, hogy fegyveres erővel szétkergeti az országgyűlést, hogy megelőzze a forradalom kitörését. Szerencsére erre nem kapott utasítást a bécsi udvartól. Viszont március 15-én Széchenyi István is Bécsbe utazott Kossuth-tal együtt. Széchenyi örült a vértelen forradalom győzelmének, az uralkodó által aláírt polgári átalakulásnak. Ekkor véleménye is megváltozott Kossuthról.

Kossuth Lajos miniszter lett az első magyar kormányban, amelynek elnöke Batthyány Lajos volt. A kormány főnemeseiből és középnemeseiből állt, ami nagyon demokratikus megoldás volt, de nehéz volt dolgozni egy ilyen kormányban. Kossuth Lajos pénzügyminiszterként is nagyszerű munkát végzett és nagy befolyással rendelkezett. Ő teremtette meg a magyar honvédsereg felállításának pénzügyi hátterét. Az ő nevéhez fűződik az első magyar pénz, a Kossuth-bankó is.

1848 nyarán kiderült, hogy a bécsi udvar vissza akarja vonni az áprilisi törvényeket és fegyveres erővel akar Magyarországon újra uralkodni. Ezért Kossuth megszervezte az ország védelmét. Hívására a magyar férfilakosság nagy része jelentkezett katonának. Valószínűleg 1848 szeptemberében keletkezett a híres Kossuth-nóta is, egy toborzó dal, amely sokáig a magyar Kossuth-rádió szignálja is volt. A sikeres hadjáratok után 1849. április 14-én Kossuth elérte, hogy a debreceni országgyűlés kimondja Magyarország függetlenségét és a Habsburg-Lotaringiai ház trónfosztását. Kossuth Lajost kormányzó-elnökké választották. A független köztársaság új címet is választott, ez volt a Kossuth-címer. A katonai sikerek reményt adtak, ám a Habsburgok az orosz cári seregeket hívták segítségül, így a szabadság 1849 nyarán elbukott. Magyarország újra a Habsburg-ház uralma alá került, akik a szabadságharcot véresen megtorolták és az 1850-es években teljes diktatúra alatt tartották az országot.

1848-ban a Batthyány-kormány munkájában gróf Széchenyi István közlekedésügyi miniszterként vett részt. De ekkor már kevés eredményt tudott elérni, mert a pénz a hadsereg megszervezéséhez kellett. A bécsi udvar politikája és az 1848 szeptemberi katonai fellépés egyre nagyobb kétségbeesésbe ejtették. Emiatt nagyon sok konfliktusa volt Kossuth Lajossal, mert úgy látta, pusztulásba viszi Magyarországot. Öngyilkossági kísérlete után orvosával egy elmeegógyintézetbe utazott Döblingbe. Az intézetben egy kritikus periódus után jobban lett, és végül az 1850-es években innen próbált meg ellenzéki mozgalmat szervezni az osztrák diktatúra ellen. Leveleit a külföldi sajtónak küldte el.

Széchenyi István Döblingben egy egész lakosztályt rendezett be. Amikor jobban lett, itt fogadta látogatóit: sok arisztokratát, barátot, de később a bécsi udvar tagjait is, akik tájékozódni akartak akaratairól. Széchenyi az írást is újra kezdte az elmeegógyintézetben, amitől jobban lett, de lakosztályát szinte soha nem hagyta el. Itt írta meg „Blick” című ötszáz oldalas könyvét, amely az akkori belügyminiszter, Alexander Bach és a neoabszolutizmus karikatúrája volt. A „sárga könyvet”, ahogy Magyarországon nevezték, név nélkül publikálta egész Európában. Többek között ezért tartott nála a bécsi titkos rendőrség házkutatást. A házkutatást követően Széchenyi félelmei felerősödtek, és végül 1860. április 8-án, húsvétvasárnap öngyilkos lett.

Kossuth Lajos 1849. augusztus 17-én, amikor már a szabadságharc bukása biztos volt, átlépte Orsovánál a török-magyar határt és emigrációba vonult. Emigrációs életének több helyszíne volt: Vidin, Sumen, Kütahya (Törökország), London (Anglia), Amerikai Egyesült Államok, Torino (Olaszország). Az emigrációban azon dolgozott, hogy a magyar függetlenséget tovább segítse. Angliai és amerikai körútján hősként ünnepelték. III. Napóleon francia császárt próbálta megnyerni az ügynek, majd az olasz szabadságharc idején Magyar Légiót állított fel. Így az olasz szabadságharcos, Garibaldi seregében sok magyar is harcolt. Amikor Magyarországon Deák Ferenc politikájával létrejött a kiegyezés a Habsburg-uralkodóval (1867), Kossuth felháborodott levelet küldött Deáknak. Öregkoráig sokan látogatták torinói otthonában.

Kossuth Lajos 1851. december 5-én érkezett New Yorkba, ahol az európai szabadság követeként köszöntötte őt az ünneplő tömeg. Kossuth Lajosban az amerikai eszmék európai képviselőjét látták, ezért szerették. Ez egy igazi Kossuth-mánia volt New Yorkban: Mindenhol Kossuthról beszéltek, az éttermek menüjén megjelentek a magyaros fogások, a boltokban a Kossuth pipák, esernyők, övek. Divatosak lettek a magyar táncok és megalakultak az első Magyar Baráti Társaságok. Kossuth Lajos a szabadságharc támogatására amerikai Kossuth-pénzeket is bocsátott ki, amellyel 80 ezer dollár támogatást gyűjtött össze. Sajnos a déli államokban kevésbé volt népszerű, így végül nem kapott elegendő politikai támogatást a magyar ügyhöz.

Kossuth Lajossal 1890. szeptember 20-án torinói dolgozószobájában hangfelvétel készült egy Edison-féle fonográffal. Kossuth a felvételen beszédet mond a 1890. október 6-i aradi szoboravatási ünnepség alkalmából. Ez a felvétel az első magyar beszélővel készült hangfelvétel. A felvétel ma az Országos Széchényi Könyvtár Zeneműtárában van.

Széchenyi István és Kossuth Lajos kultusza már temetésükkel kezdődött. Széchenyi István temetésén 1860. április 11-én, Nagycenken tízezer ember, pesti gyászmisén nyolcvanezer ember vett részt. Kossuth Lajos 1894. március 20-án halt meg Torinóban. A magyar miniszterelnök kérésére Ferenc József császár engedélyezte, hogy hazahozzák Kossuthot, de nem engedélyezte az állami temetést, így Kossuth Lajost Budapest díszpolgáraként temették el. Temetésén hatalmas tömeg vett részt. Kossuth Lajos kultusza tovább élt, a magyarok szemében ő a szabadság és függetlenség alakja. Széchenyi nevét pedig a család éllette tovább. A politika mindkettőjük kultuszát alakította. Kossuth Lajosnak még nagyobb kultusza lett a szocializmus éveiben baloldalisága miatt, de a rendszerváltás után kevésbé használták nevét. Széchenyi István kultusza az 1920-as, 30-as évek jobboldali politikájában erősödött meg, majd a rendszerváltás után lett újra népszerű. De a mindennapi életben is megfigyelhető kultuszuk. Kossuthot már életében „Kossuth apánk”-nak nevezte a nép, sőt még divatot is teremtett: szakállát és kalapját is átvették. Kedvenc süteményét, melyet a pozsonyi országgyűlések idején fogyasztott, Kossuth-kiflinek nevezik, sőt ezen a címen 2015-ben filmsorozatot is mutattak be. Széchenyi Istvánról is készült film 2002-ben, emellett számos épület, intézmény, sőt újabban projektek is használják nevét.

Az előadásban megismerhették Széchenyi István és Kossuth Lajos életpályáját születésüktől mai kultuszukig, a két életpálya hasonlóságait a kor nagy eseményei miatt, és a két eltérő politikai nézőpontból adódó különbségeket is. Két olyan híres magyart ismerhettek meg jobban, akit Magyarországon is mindenki ismer vagy azt gondolja, hogy ismer.

B2-C1 szint

Ha Magyarországon járunk, lépten-nyomon találkozhatunk a Kossuth és Széchenyi nevekkel. Minden településen található Kossuth utca és Széchenyi utca. Sőt, általában ezek a főutcák. Főtereket, fontos tereket neveztek el utánuk, mint a Kossuth tér Budapesten, ahol a magyar parlament is áll; vagy a budapesti Széchenyi tér, ahol a Magyar Tudományos Akadémia épülete is található. De említhetnénk még a Széchenyi Gyógyfürdőt a budapesti Városligetben vagy Budapest legrégebbi hídját, a Széchenyi Lánchidat. Minden év március 15-én adják át a Kossuth- és a Széchenyi-díjakat, amelyek a legrangosabb kitüntetések az országban. 1997-ig évtizedeken keresztül Kossuth arcképe nézett vissza ránk a 100 forintos bankjegyről. 1997 óta pedig Széchenyi István képe díszíti az 5000 forintos bankjegyet. Kossuthról nevezték el a Magyar Rádió 1-es csatornáját. Széchenyi néven pedig egy jégtörő hajó is működik a Dunán. Sőt, 1948-ban Kossuth néven cigarettát is piacra dobtak. Állítólag szörnyű íze volt. De honnan ez a túlárado szeretet és tisztelet a magyarokban e két történelmi alak iránt? Miért ilyen nagy a kultuszuk? Ismerjük meg kicsit közelebbről őket!

Először érdemes röviden megismerkedni azzal a Magyarországgal, ahova gróf Széchenyi István 1791-ben, Kossuth Lajos pedig 1802-ben megszületett. Széchenyi és Kossuth gyermekkorában Európában érezhető volt a nagy francia forradalom (1789) hatása, a felvilágosodás eszméi egyre népszerűbbeké váltak, ipari forradalom zajlott Nyugat-Európában és a napóleoni háborúk is erre az időszakra tehetők. Ebben az időben Magyarország a Habsburg Birodalom része volt. Az uralkodó (a Habsburg Birodalom császára és Magyarország királya) I. Ferenc volt, aki abszolutista uralmat valósított meg. Magyarországon még mindig feudalizmus volt, az ország lakosságának háromnegyede jobbágy volt. A földek és a vagyon nagy része a főnemesek kezében volt, akik a napóleoni háborúk alatt még jobban meggazdagodtak. A felvilágosult eszmék és a reformok a köznemesség körében terjedtek, ők azonban sokkal kisebb befolyással bírtak. Fontos cél volt a magyar nyelv reformja (a nyelvújítás) és magyar nyelvű kultúra terjesztése.

Gróf Széchenyi István főnemesi családba született. A Széchenyi-család a 16. században kapott nemesi címet, majd a 17. században grófi címet. Az ország legbefolyásosabb családjai közé tartoztak. Lényeges azonban, hogy vagyonukat birtokaik korszerűsítésére és hazájuk fejlesztésére használták fel. Széchenyi István édesapja, Széchenyi Ferenc felvilágosult politikus főúr volt, aki támogatta a tudományokat. 1802-ben a nemzetnek adományozta kastélyában őrzött felbecsülhetetlen értékű könyv-, kép-, térkép-, címer-, pecsét- és éremgyűjteményét. Ez lett az alapja a Nemzeti Múzeum, valamint az Országos Széchenyi Könyvtár gyűjteményének. Széchenyi István édesanyja egy másik befolyásos főúri család leánya, Festetics Julianna volt. Széchenyi István mindkét családból a tudományok iránti rajongást és a hazája iránti felelősségérzetet tanulhatta meg. A Sopron közeli Nagycenken nőtt fel, egy 18. századi barokk kastélyban, melyet később ő örökölt.

Kossuth Lajos vagyonát tekintve sokkal jelentéktelenebb családból származik. A Kossuth-család birtoktalan, köznemesi család volt Turóc vármegyéből, Kossuthfalváról. Ellenben őseik a 13. századig követhetők vissza. Kossuth Lajos édesapja Monokon a Batthyány-családnál dolgozott uradalmi ügyészként. Édesanyja egy olaszliszakai postamester lánya volt. Kossuth gyermek- és fiatalkorában megélte a pénz hiányát, megtanulta, hogy meg kell dolgoznia azért, hogy jelentősebb pozíciókhoz jusson.

Széchenyi István gyermekkorát Bécsben és Nagycenken töltötte. Magántanítók tanították, csak az évvégi vizsgákat tette le nyilvános iskolákban, mindig kitűnő eredménnyel. Tanult olaszul és franciául is, valamint építészetet is. Széchenyi azonban magát lusta és tehetségtelen diáknak írta le. 15 évesen félbeszakadtak tanulmányai, a család 17 évesen katonának adta, hogy részt vegyen a

napóleon elleni hadműveletekben. Részt vett a lipcsei csatában („népek csatája”), és szolgálataiért kapitányi rangot kapott. Szabadidejét a katonáskodás mellett utazásokkal töltötte. Bejárta Franciaországot, Angliát, Itáliát, Görögországot, Erdélyt, és közben igyekezett minél több ismereteket szerezni. A nyugat-európai útjain tapasztalt tudományos és technikai újdonságok csodálattal töltötték el. Ekkor fogalmazódott meg benne a kívánság, hogy Magyarországon is hasonló fejlesztéseket indítson el.

A Széchenyi-család körében a magyar nyelv volt az uralkodó és a gyermekek nevelése is magyar szellemben történt. A kis Széchenyi István gyermekkorában mégis többet találkozott a német nyelvvel, kevesebbet a magyarral, ezért németül anyanyelvi szinten, magyarul gyengébben beszélt, majd osztrák katonatiszti iskolába kerülve magyar tudása lassan elhalványodott. Naplóját egész életében németül írta, ritkásan magyar bejegyzésekkel. Az 1820-as évektől barátja, báró Wesselényi Miklós hatására kezdett magyarul levelezni, majd beszélni, hogy végül óriási erőfeszítéssel magyar szónokká és íróvá váljon, bár stílusán mindvégig érezhető maradt a németül gondolkodás.

Kossuth Lajos iskoláit Sátoraljaújhelyen, Eperjesen, majd Sárospatakon végezte. Jogot tanult, mint édesapja, de ez a családnak nagy anyagi áldozatba került. Édesapja mellett lett joggyakornok, majd néhány évet Pesten gyakornokoskodott. Pályáját Zemplén vármegyében kezdte.

Eperjesi iskolai évei alatt történt meg Kossuth Lajossal, hogy a városhoz közeli erdőben zivatar érte. Az eső elől egy kunyhóban talált menedéket, ahol egy cigány jósnő élt. A cigányasszony megjósolta a tenyeréből, hogy ő lesz az ország szabadítója. Ez a jóslat nagy hatást gyakorolt Kossuthra. Sárospataki professzora is ezt mondta róla egy vitájuk után: „Hanem a dominus Kossuthból maximus perturbator, országháborító és lázadó lesz!”

Kossuth Lajos és Széchenyi István egy olyan korban kezdtek politikai tevékenységet, amelyet reformkornak nevezünk. Reformkor, mert a magyar nemesség egy része (főleg a köznemesség) reformokat akart elérni a gazdaságban és a társadalmi viszonyokban. Legfőbb céljaik voltak: a jobbágyság felszabadítása, a feudális viszonyok megszüntetése, a közteherviselés (vagyis mindenki fizessen adót), technikai és gazdasági fejlesztések az országban, valamint a magyar nyelv használata és terjesztése. A reformokról szóló viták fő helyszíne a pozsonyi országgyűlés volt. Az első reformországgyűlést 1825-ben tartották, ami azért is jelentős volt, mert I. Ferenc a napóleoni háborúk óta ebben az évben volt hajlandó összehívni a magyar országgyűlést.

Széchenyi István politikai fellépése az 1825-ös pozsonyi országgyűlésen történt meg. Ekkora eldöntötte, hogy elsősorban politikával szeretne foglalkozni, és célul tűzte ki Magyarország fejlesztését. Az 1825-ös országgyűlésen egy éves jövedelmét ajánlotta fel egy magyar tudós társaság létrehozására. Felajánlását több más nemes is követte, így alakulhatott meg a mai Magyar Tudományos Akadémia. Ettől a tettől gróf Széchenyi István neve országosan ismert lett. Későbbi politikai pályafutása során is azon munkálkodott, hogy minél több fejlesztést lehessen végrehajtani az országban. Saját nagycenki birtokát is meg akarta reformálni, hogy mintagazdaságot építhessen ki. Azonban nem kapott kölcsönt a banktól, mert birtokát nem adhatta fedezetként. Ennek oka egy régi magyar törvény volt, amelyet ősiség törvényének hívtak. A törvény szerint a magyar nemesek nem adhatták el birtokaikat. E tapasztalat hatására írta meg Széchenyi leghíresebb politikai művét Hitel címmel, amelyben az ősiség törvényének és a feudális viszonyoknak a felszámolását követelte. Annak érdekében, hogy a magyar nemesség fejlesztéseket tudjon végrehajtani az országban. A Hitelből mai napig szívesen idéznek a magyarok.

Széchenyi István nagyon sok fejlesztést kezdeményezett, támogatott anyagilag. Milyen intézmények, épületek, művek létrehozásában működött közre Széchenyi István? 1827-ben

létrehozta a Nemzeti Casinót a társadalmi érintkezés céljából. Angol mintára ugyanebben az évben megszervezte az első lóversenyt, létrejött a Pályafutási Társaság, majd később az Állattenyésztő Társaság. Sokat tett a Duna szabályozása és hajózása érdekében. Királyi biztосként irányította az Al-Duna szabályozását. Részt vett a Kereskedelmi Bank megalapításában, elősegítette a bortermelés és a selyemhernyótermelés fokozódását, az 1840-es években a Tisza szabályozás és a balatoni gőzhajózás megindításában segített. 1832-től dolgozott az első állandó híd építésén Pest és Buda között. A Lánchidat 1849-ben adták át.

Széchenyi Istvánt állítólag nem csak a hazafiasság vezette 1825-ös felajánlásához. A gróf régóta szerelmes volt egy férjes, 7 gyermekes osztrák grófnéba, Zichy Károly feleségébe, Seilern-Aspang Crescence-be. Neki akart imponálni, amint ez egy későbbi naplóbejegyzéséből kiderül. Végül csak 1936-ban tudta feleségül venni az addigra megözvegyült grófnőt, és még két közös gyermekük született, Béla és Ödön.

Az 1825-ös országgyűlésen Kossuth Lajos is részt vehetett, ugyan csak két főrendű bárónő képviselőjeként. Igazán aktív tevékenységet az 1832-36-os országgyűlésen kezdett végezni, szintén főrendűek képviselőjeként. Itt kezdte el szerkeszteni az Országgyűlési Tudósításokat. Ebben a liberális reformellenzék igényeit írta meg. A cenzúra nem tette lehetővé, hogy valódi újságot jelentessen meg, így magánleveleként küldte szét a tudósításokat. Ez volt az egyetlen sajtótermék, amelyből meg lehetett tudni, mi történik az országgyűlésben. Politikai működése így tulajdonképpen újságíróként kezdődött. 1836-37-ben hasonló módon írta a Törvényhatósági Tudósításokat, amiért azonban elfogták és börtönbüntetésre ítélték, csak 1840-ben kapott amnesztiát és szabadult. 1841-ben a Pesti Hírlap szerkesztője lett. Ezt a lehetőséget Landerer Lajos pesti nyomdatulajdonos ajánlotta fel neki, aki a bécsi titkosrendőrség besúgója volt. Úgy gondolták, ezen a módon könnyen meg tudják figyelni és időben meg tudják fékezni Kossuthot. Kossuth azonban megteremtette a modern magyar politikai újságírást. Vezércikkei sorra vették a gazdaság és a társadalom problémáit, és nagy hatással voltak az emberekre. Kossuth céljai hasonlóak voltak, mint Széchenyié: jobbágyfelszabadítást és közteherviselést akart elérni, ám ő egy magyar nemzetállamot szeretett volna létrehozni a Habsburg Birodalmon belül. 1847-ben az Ellenzéki Párt egy alapítója volt. Az 1847-48-as országgyűlésen már Pest megye követeként vett részt, az alsótáblán ő vezette az ellenzéket.

Bár Kossuth Lajos egészsége nagyon megromlott a börtönben, neve és az általa képviselt ellenzéki eszmék még ismertebbé váltak az országban. Végül a magyar nemesek nyomására adott neki a király amnesztiát. Szabadulásakor a pesti ifjúság fáklás menettel ünnepelte őt. A börtönben Kossuth Lajos megtanult angolul is, egy magyar-angol szótár és egy Shakespeare-kötet segítségével. A szótárban lejegyzett kiejtési mód segítségével angol kiejtését is tökéletesítette.

Kossuth Lajos és Széchenyi István viszonya nagyon ellentmondásos volt. Elismerték egymás munkásságát, de teljesen más politikai nézeteket vallottak. Kossuth határozottan követelte a reformokat, Széchenyi azonban félt a túlzott radikalizálódástól. „Kelet népe” című művében határozottan fellép Kossuth politikája ellen. Ugyanakkor Kossuth nevezte el Széchenyit „a legnagyobb magyarnak”, Széchenyi pedig a 1848 márciusában elismerte Kossuth politikájának eredményességét. Később azonban Kossuthban látta a magyar nemzet romba döntőjét.

1848. Az európai történelemben és a magyar történelemben is jeles dátum. Forradalmak éve, köztük a magyar (pesti) forradalomé, mely 1848. március 15-én zajlott, és a magyarok ma is minden évben megemlékeznek róla. A magyar forradalom talán leglényegesebb eredménye, hogy a „márciusi ifjak” vagyis a pesti fiatalság elfogadtatta 12 pontos követelését, és nyomást gyakoroltak a bécsi udvarra, hogy a magyar országgyűlés döntéseit komolyan vegye.

Az események meghatározók voltak mind Kossuth, mind Széchenyi életében. Kossuth Lajos a

februári francia forradalom hírére, már március 3-án beszédet mondott a pozsonyi országgyűlésben, amelyben független nemzeti kormányt követelt Magyarország számára. Ez a felirat lett az alapja a 12 pontnak. Március 15-én, a bécsi forradalom hírére Pozsonyból egy követség Kossuth vezetésével hajón Bécsbe indult, hogy követeléseiket elfogadtassák a császárral. Kossuthot Bécsben ünneplő tömeg fogadta. Március 16-ára elfogadtatta a császárral az önálló magyar minisztérium létrehozását, melyben a pesti forradalom hírének is nagy szerepe volt. István nádor 1848. március 17-én kormányalakítással bízta meg Batthyány Lajost, majd március 18. és április 9. között kidolgozták az ún. áprilisi törvényeket.

Kossuth Lajos Bécsben nem közvetlenül V. Ferdinánd császárral tárgyalt, hanem testvérével, Károly főherceggel. Beszélgetésükben meggyőzte a herceget, hogy jobban járnak, ha aláírják az országgyűlés követeléseit. Különben egy magyar forradalom fenyegetheti a Habsburg-házat, amely a dinasztia teljes bukásához vezethetne. Kossuth ekkor még nem tudta, hogy egy nappal korábban kitört Pesten a forradalom. A tárgyalásból kitűnik, hogy Kossuth nem akart forradalmat, ő alkotmányos úton akarta elérni követeléseiket.

Széchenyi István 1848-ban szintén részt vett az országgyűlés munkájában. Amikor március 3-án Kossuth felolvasta követeléseiket, Széchenyi megrémült a forradalom és káosz lehetőségétől. Ezért Apponyi gróffal és István náddal együtt március 3-án Bécsbe utazott tárgyalni. Kétségbeesésében felajánlotta, hogy fegyveres erővel szétkergeti a rendi országgyűlést, hogy megelőzze a forradalom kitörését. Szerencsére erre nem kapott utasítást a bécsi udvartól. Viszont március 15-én Széchenyi István is annak a küldöttségnek a tagja volt, akik Bécsbe vitték hajón a törvényjavaslatokat. Széchenyi örömmel fogadta a vértelen forradalom győzelmét, az uralkodó által szentesített polgári átalakulást. Ekkor véleménye is megváltozott Kossuthról.

Kossuth Lajos miniszteri kinevezést kapott az első magyar kormányban, amelynek elnöke Batthyány Lajos volt. A kormány összetétele érdekes volt: főnemesekből és középneemesekből vegyesen állt, ami nagyon demokratikus megoldás volt, ugyanakkor a véleménykülönbségek megnehezítették a kormány munkáját. Kossuth Lajos részvételét a kormányban nehezen fogadta a bécsi udvar, de kompromisszumként csak a pénzügyminiszteri posztot kapta meg, nem lett belügyminiszter. Viszont pénzügyminiszterként is kiemelkedő munkát végzett és nagy befolyással rendelkezett. Ő teremtette meg a magyar honvédsereg felállításának pénzügyi hátterét. Az ő nevéhez fűződik az első magyar pénz, a Kossuth-bankó kibocsátása.

1848 nyarán már világossá vált, hogy a bécsi udvar vissza akarja vonni az áprilisi törvényeket és fegyveres erővel akarja Magyarországot újra teljes uralma alá hajtani. Ezért Kossuth megszervezte az ország védelmét. Hívására a magyar férfilakosság jelentős része jelentkezett a honvédseregbe katonának. Valószínűleg 1848 szeptemberében keletkezett a híres Kossuth-nóta is, egy toborzó dal, amely sokáig a magyar Kossuth-rádió szignálja is volt. A sikeres hadjáratok után 1849. április 14-én Kossuth elérte, hogy a debreceni országgyűlés kimondja Magyarország függetlenségét és a Habsburg-Lotaringiai ház trónfosztását. Kossuth Lajost kormányzó-elnökké választották. A független köztársaság új címet is választott, ez volt a Kossuth-címer. Kossuth a Függetlenségi Nyilatkozattal elérte, hogy az ország vagy a teljes függetlenség vagy a teljes bukás irányába tartson. A katonai sikerek reményt adtak, ám a Habsburgok az orosz cári seregeket hívták segítségül, így a szabadság 1849 nyarán elbukott. Magyarország újra a Habsburg-ház uralma alá került, akik a szabadságharcot véresen megtorolták és az 1850-es években teljes elnyomás alatt tartották az országot.

1848-ban a Batthyány-kormány munkájában gróf Széchenyi István közlekedésügyi miniszterként vett részt. Ám ekkor már kevés eredményt tudott elérni, hiszen a pénz főként a hadsereg megszervezéséhez kellett. A bécsi udvar kihátrálása a kompromisszumokból és az 1848 szeptemberi katonai fellépés egyre nagyobb kétségbeesésbe ejtették. Emiatt nagyon sok

konfliktusa volt Kossuth Lajossal, mert úgy látta, pusztulásba viszi Magyarországot. Öngyilkossági kísérlete után orvosával egy elmeógyógyintézetbe távozott Döblingbe. Az intézetben egy kritikus periódus után jobban lett, és végül az 1850-es években innen próbált meg ellenzéki mozgalmat szervezni az osztrák elnyomás ellen. Leveleit a külföldi sajtónak juttatta el.

Széchenyi István Döblingben egy egész lakosztályt rendezett be magának. Amikor állapota javult, itt fogadta látogatóit: sok arisztokratát, barátot, de később a bécsi udvar tagjait is, akik tájékozódni akartak szándékairól. Széchenyi az írást is újra kezdte az elmeógyógyintézetben, amittől javult az állapota, de lakosztályát szinte soha nem hagyta el. Itt írta meg „Blick” című ötszáz oldalas könyvét, amely az akkori belügyminiszter, Alexander Bach és a neoabszolutizmus karikatúrája volt. A „sárga könyvet”, ahogy Magyarországon nevezték, név nélkül terjesztette egész Európában. Többek között ezért tartott nála a bécsi titkosrendőrség házkutatást. A házkutatást követően Széchenyi félelmei felerősödtek, és végül 1860. április 8-án, húsvétvasárnap öngyilkos lett.

Kossuth Lajos 1849. augusztus 17-én, amikor már a szabadságharc bukása biztos volt, átlépte Orsovánál a török-magyar határt és emigrációba vonult. Emigrációs életének több állomáshelye volt: Vidin, Sumen, Kütahya (Törökország), London (Anglia), Amerikai Egyesült Államok, Torino (Olaszország). Az emigrációban folyamatosan azon dolgozott, hogy a magyar függetlenség ügyét tovább segítse. Angliai és amerikai körútján hősként ünnepelték. III. Napóleon francia császárt próbálta megnyerni az ügynek, majd az olasz szabadságharc idején Magyar Légiót állított fel. Így az olasz szabadságharcos, Garibaldi seregében nagy számban harcoltak magyarok is. Amikor Magyarországon Deák Ferenc munkája nyomán létrejött a kiegyezés a Habsburg-uralkodóval (1867), Kossuth felháborodott levelet küldött Deáknak. Öregkoráig sokan látogatták torinói otthonában.

Kossuth Lajos 1851. december 5-én érkezett New Yorkba, ahol az európai szabadság követeként köszöntötte őt az ünneplő tömeg. Kossuth Lajosban az amerikai eszmék európai képviselőjét látták, ezért lelkesedtek érte olyan sokan. Valóságos Kossuth-mánia tört ki New Yorkban: Mindenhol Kossuthról beszéltek, az éttermek menüjén megjelentek a magyaros fogások, a boltokban a Kossuth pipák, esernyők, övcsatok. Divatosak lettek a magyar táncok és megalakultak az első Magyar Baráti Társaságok. Kossuth Lajos a szabadságharc támogatására amerikai Kossuth-pénzeket is bocsátott ki, amellyel 80 ezer dollár támogatást gyűjtött össze. Sajnos a déli államokban kevésbé volt népszerű, így végül nem kapott elegendő politikai támogatást a magyar ügysz.

Kossuth Lajossal 1890. szeptember 20-án torinói dolgozószobájában hangfelvétel készült egy Edison-féle fonográffal. Kossuth a felvételen beszédet mond a 1890. október 6-i aradi szoboravatási ünnepség alkalmából. A felvétel különlegessége, hogy ez az első magyar beszélővel készült hangfelvétel. A felvételt ma az Országos Széchényi Könyvtár Zeneműtára őrzi.

Széchenyi István és Kossuth Lajos kultusza már temetésükkel megkezdődött. Széchenyi István temetésén 1860. április 11-én, Nagycenken tízezer ember, pesti gyászmiséjén nyolcvanezer ember vett részt. Kossuth Lajos 1894. március 20-án halt meg Torinóban. A magyar miniszterelnök kérésére Ferenc József császár engedélyezte Kossuth hamvainak hazahozatalát, de nem engedélyezte az állami temetést, így Kossuth Lajost Budapest díszpolgáraként temették el. Temetésén hatalmas tömeg vett részt. Kossuth Lajos kultusza tovább élt, a magyarok szemében ő a szabadság és függetlenség megtestesítője. Széchenyi nevét pedig az utódok éltették tovább. A politika mindkettőjük kultuszát alakította. Kossuth Lajos neve köré még nagyobb kultuszt teremtettek a szocializmus éveiben baloldaliságát hangsúlyozva, de talán éppen ezért a rendszerváltás után kevésbé használták nevét. Ellenben Széchenyi István kultusza az 1920-as, 30-as évek jobboldali politikájában erősödött meg, majd a rendszerváltás után lett újra népszerű. Különösen mivel Nagycenk 1920-as trianoni békediktátum során majdnem Ausztriához került. De

a mindennapi életben is megfigyelhető kultuszuk. Kossuthot már életében „Kossuth apánk”-nak nevezte a nép, sőt még divatot is teremtett: szakállát és kalapját is utánózták. Kedvenc süteményét, melyet a pozsonyi országgyűlések idején fogyasztott, Kossuth-kiflinek nevezik, sőt ezen a címen 2015-ben filmsorozatot is mutattak be. Széchenyi Istvánról is készült film 2002-ben, emellett számos épület, intézmény, sőt újabban projektek is használják nevét.

Az előadásban végig kísérhették Széchenyi István és Kossuth Lajos életpályáját születésüktől mai kultuszukig, megismerkedhettek a két életpálya hasonlóságaival a kor nagy eseményeinek tükrében, és a két eltérő politikai nézőpontból adódó különbségekkel is. Két olyan híres magyart ismerhettek meg jobban, akit Magyarországon is mindenki ismer vagy azt gondolja, hogy ismer.

MAGYARUL

AZ ÖN NYELVÉN

... iránt

a nevéhez fűződik

abszolutizmus (~ok, ~t, ~a)

adományoz valamit (~ott, adományozz)

alkotmányos

állapot (~ok, ~ot, ~a)

alsótábla (~'k, ~'t, ~'ja)

anyagi áldozat (~ok, ~ot, ~a)

bankjegy (~ek, ~et, ~e)

báró (~k, ~t, ~ja)

befolyás (~ok, ~t, ~a)

befolyásos

belügyminiszter (~ek, ~t, ~e)

besúgó (~k, ~t, ~ja)

bír valamivel (~t, ~j)

birodalom (birodalmak, birodalmat, birodalma)

birtok (~ok, ~ot, ~a)

birtoktalan

bukás (~ok, ~t, ~a)

cár (~ok, ~t, ~ja)

célul tűz ki valamit

cenzúra (~'k, ~'t, ~'ja)

címer (~ek, ~t, ~e)

csata (~'k, ~'t, ~'ja)

csodálattal tölt el

díszít valamit (~ett, díszíts)

díszpolgár (~ok, ~t, ~a)

elér valamit (~t, érj el)

elfogad valamit (~ott, fogadj el)	
elhalványodik (elhalványodott, halványodj el)	
ellentmondásos	
ellenzék (~ek, ~et, ~e)	
ellenzéki mozgalom (mozgalmak, mozgalmat, mozgalma)	
elmeegógyintézet (~ek, ~et, ~e)	
elnevez valamit valaki után (~ett, nevezz el)	
elnök (~ök, ~öt, ~e)	
elnyomás alatt tart	
elősegít valamit (~ett, segíts elő)	
emigrációba vonul (~t, ~j)	
említ valamit (~ett, említs)	
érem (érmek, érmet, érme)	
erőfeszítés (~ek, ~t, ~e)	
eszme (~'k, ~'t, ~'je)	
fedezet (~ek, ~et, ~e)	
fejleszt valamit (étt, fejlessz)	
fejlesztés (~ek, ~t, ~e)	
felbecsülhetetlen értékű	
félbeszakad (~t, szakadj félbe)	
felelősségérzet (~ek, ~et, ~e)	
fellép valami ellen (~ett, lépj fel)	
felsőtábla (~'k, ~'t, ~'ja)	
felszámolás (~ok, ~t, ~a)	
felvilágosodás (~t, ~a)	
fenyeget valakit (~ett, fenyegezz)	
feudális viszony (~ok, ~t, ~a)	
feudalizmus (~t, ~a)	

fokozódás (~ok, ~t, ~a)	
forradalom (forradalmak, forradalmat, forradalma)	
főnemes (~ek, ~t, ~e)	
főrend (~ek, ~et, ~je)	
függetlenség (~ek, ~et, ~e)	
gróf (~ok, ~ot, ~ja)	
gyakornok (~ok, ~ot, ~a)	
gyászmise (~'k, ~'t, ~'je)	
hadjárat (~ok, ~ot, ~a)	
hadművelet (~ek, ~et, ~e)	
hadsereg (~ek, ~et, ~e)	
hamu (hamvak, hamvat, hamva)	
hangfelvétel (~ek, ~t, ~e)	
hangsúlyoz valamit (~ott, hangsúlyozz)	
harcol (~t, ~j)	
hatást gyakorol valamire (~t, ~j)	
hazafiasság (~ok, ~ot, ~a)	
házkutatás (~ok, ~t, ~a)	
hitel (~ek, ~t, ~e)	
honvéd (~ek, ~et, ~je)	
honvédsereg (~ek, ~et, ~e)	
hős (~ök, ~t, ~e)	
idéz valamiből (~ett, idézz)	
ítél valamire (~t, ~j)	
javul (~t, ~j)	
jégtörő hajó (~k, ~t, ~ja)	
jelentéktelen	
jelentős	
jobbágyszabadítás (~ok, ~t, ~a)	

jobbágyság (~ok, ~ot, ~a)	
jóslat (~ok, ~ot, ~a)	
jósnő (~k, ~t, ~je)	
jövedelem (jövedelmek, jövedelmet, jövedelme)	
képviselő (~k, ~t, ~je)	
kétségbeesés (~ek, ~t, ~e)	
kétségbeesésbe ejt (~ett, ejts)	
kezdemenyez valamit (~ett, kezdemenyez)	
kibocsát valamit (~ott, bocsáss ki)	
kiegyezés (~ek, ~t, ~e)	
kihátrál valamiből (~t, hátrálj ki)	
kinevezés (~ek, ~t, ~e)	
kitüntetés (~ek, ~t, ~e)	
komolyan vesz valamit (vett, vegyél)	
kormány (~ok, ~t, ~a)	
kormányzó (~k, ~t, ~ja)	
korszerűsít valamit (~ett, korszerűsíts)	
kölcsön (~ök, ~t, ~e)	
követel valamit (~t, ~j)	
követség (~ek, ~et, ~e)	
köznemes (~ek, ~t, ~e)	
közteherviselés (~ek, ~t, ~e)	
kultusz (~ok, ~t, ~a)	
kunyhó (~k, ~t, ~ja)	
küldöttség (~ek, ~et, ~e)	
lakosztály (~ok, ~t, ~a)	
lelkesedik valakiért (lelkesedett, lelkesedj)	
lépten-nyomon	

letesz egy vizsgát (letett, tegyél le)	
létrehoz valamit (~ott, hozz létre)	
létrehozás (~ok, ~t, ~a)	
lóverseny (~ek, ~t, ~e)	
megalapít valamit (~ott, alapíts meg)	
megelőz valamit (~ött, előzz meg)	
megfékez valakit (~ett, fékezz meg)	
megjósol valamit (~t, jósolj meg)	
megnyeri az ügynek	
megőzvegyül (~t, özvegyülj meg)	
megrémül valamitől (~t, rémülj meg)	
megtestesít valamit (~ett, testesíts meg)	
megtorol valamit (~t, torolj meg)	
meggyőz valakit valamiről (~ött, győzz meg)	
mintagazdaság (~ok, ~ot, ~a)	
munkálkodik (munkálkodott, munkálkodj)	
nézet (~ek, ~et, ~e)	
nóta (~'k, ~'t, ~'ja)	
nyilatkozat (~ok, ~ot, ~a)	
nyomást gyakorol valakire (~t, ~j)	
országgyűlés (~ek, ~t, ~e)	
öngyilkos lesz (lett, legyél)	
öngyilkossági kísérlet (~ek, ~et, ~e)	
őríz valamit (őrzött, őrizz)	
örököl valamit (~t, ~j)	
ős (~ök, ~t, ~e)	
özvegy (~ek, ~et, ~e)	
pályafutás (~ok, ~t, ~a)	

pecsét (~ek, ~et, ~je)	
pénzügyminiszter (~ek, ~t, ~e)	
piacra dob valamit (~ott, ~j)	
pusztulás (~ok, ~t, ~a)	
rádiócsatorna (~'k, ~'t, ~'ja)	
rajongás (~ok, ~t, ~a)	
rang (~ok, ~ot, ~ja)	
rangos	
reményt ad (~ott, ~j)	
romba dönt valamit (~ött, dönts)	
sajtó (~k, ~t, ~ja)	
sajtótermék (~ek, ~et, ~e)	
selyemhernyó (~k, ~t, ~ja)	
sorra vesz valamit (vett, vegyél)	
szabadul valahonnan (~t, ~j)	
szabályoz valamit (~ott, szabályozz)	
szándék (~ok, ~ot, ~a)	
szerkeszt valamit (~ett, szerkessz)	
szerkesztő (~k, ~t, ~je)	
szétkerget valamit (~ett, kergess szét)	
szónok (~ok, ~ot, ~a)	
támogat valamit (~ott, támogass)	
tárgyal valakivel (~t, ~j)	
társadalmi érintkezés (~ek, ~t, ~e)	
társadalmi viszony (~ok, ~t, ~a)	
teljes elnyomás (~ok, ~t, ~a)	
temetés (~ek, ~t, ~e)	
terjeszt valamit (~ett, terjessz)	
titkosrendőrség (~ek, ~t, ~e)	

toborzó dal (~ok, ~t, ~a)	
történelmi alak (~ok, ~ot, ~ja)	
törvény (~ek, ~t, ~e)	
törvényjavaslat (~ok, ~ot, ~a)	
tudósítás (~ok, ~t, ~a)	
túláradó	
uralkodó (~k, ~t, ~ja)	
uralma alá hajt	
utód (~ok, ~ot, ~a)	
vagyon (~ok, ~t, ~a)	
valaminek a tükrében	
valamivé válik (vált, válj)	
vall valamit (~ott, ~j)	
végrehajt valamit (~ott, hajts végre)	
véleménykülönbség (~ek, ~et, ~e)	
vezércikk (~ek, ~et, ~e)	
visszavon valamit (~t, vonj vissza)	
zajlik (zajlott, zajljon)	

Készült a

Curso de
Húngaro
USP

oktatóprogram keretében, a

finanszírozásával, a

megvalósításában.

